

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Держ. Америки СІМ ЦЕНТІВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 — 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

МОБІЛІЗАЦІЯ МАРИНАРІВ ДО 200,000

Вашингтон, 7 серпня. — Корпус мари́нарі́в зробив важливий крок у мобілізації, визнаючи, щоб усі 80,000 „добровільних резервістів“ зголосилися до активної служби. Якщо це буде переведено, тоді корпус морської піхоти буде обіймати силу понад 200,000 воїнів. Перших 50,000 буде покликаних між 15 серпня і 31 жовтня. Коли мають явитися далі 30,000, ще не встановлено. До резервістів мари́нарі́в належать приземні сили і повітряні. Заклик до мобілізації резервістів мари́нарі́в йде в парі зі закликом до мобілізації резервістів армії, яких на підставі заклику з минулого тижня має явитися 62,000 до активної служби. У деяких околицях, як в місті Нью-Йорк, починають уже набирати рекрута з-поміж поборонів, які мають 23 роки життя.

СЕНАТ УХВАЛИВ ПОВНО- ВЛАСТІ ДЛЯ КОНТРОЛІ ЦІН І ЗАПЛАТ

Вашингтон. — Конгрес працює поспішно над законопроєктами, які можуть стати історичними, а сесія Конгресу пропам'ятною. Між ін. Конгрес приспішує законопроекти для контролю цін, заробітних плат та інших обмежень. Комісії обох палат майже перегаляються для винищення праці, однак великі труднощі заходять у подробицях. Не зважаючи на це, сенатська банкова комісія уже ухвалила контроль цін і заплат так, як цього бажає президент Труман. Він матиме повноваження завести контроль над цінами кожної хвилини, коли покажеться потреба. Разом з цим додатком винищено вже цілий мобілізаційний проєкт для посилення воєнної продукції і обмеження консумційного кредиту. Дискусія в повнім сенаті прийде в середу.

ОТЯГНУВ МОСАТОВСЬКО ПРО- СЛАДЖУ КОМУНІСТИЧНІ ЗАТІ

Востон, Масс. — Стейтова легіслатура зарядила перевірку комуністичних діянь. До цього вибрано комісію з обох партій. Комісія провисті не тільки діяльність комуністичних партій, але і різних „другів“, які постійно прослідують стейтові установи і поширюють комуністичну пропаганду проти військових зусиль Злучених Держав і Об'єднаних Націй.

● Модель Давосу Свободи знаходиться в будівлі залізничної станції Пенсильванської Залізничної в Нью-Йорку. Це для заохоти до купування федеральних облігів як позиція для задержання незалежності в волі.

АРМІЯ НАРАХОВУЄ ВТРАТИ У ВІЙНІ НА 2,616 ВОЯКІВ

Вашингтон. Армія оприлюднює дотеперішні втрати у війні в Кореї від самого початку до 6 серпня. Загальне число втрат виносить 2,616. Між ними є 153 вбитих, 1,690 ранених і 873 пропавших. З-поміж пропавших деякі вертаються після якогось часу, а це вказує, що не всі пропавші є втрачені. Ко-

ТОВАРИСТВО ПЛАНУВАННЯ НА ПОШИРЕННЯ МОБІЛІЗАЦІЇ

Нью-Йорк. — Населення Злучених Держав мусить піти з мобілізацією далі ніж цього домагається през. Труман, якщо воно має оборонити себе перед совєтським імперіалізмом. Таку думку оприлюднює Кравец Товариство Планування че-

В АМЕРИЦІ

● Найближчим столичним містом між стейтсменами столиці є Востон, Масс.; найменшим Карсон Сіті, Вис. Таке вказує найновіший перепис населення.
● Живе 100 років пані Емелі Ваксер Перрі у містечку Адамс Корнерс, у стейті Нью-Йорк. Вона святкувала день своїх народин у неділю. Належить 98 років до однієї церкви.
● Посвячено прапори українського відділу Кабінетського Лейбуа в Ст. Катерин. 8 липня. Церемонія довершилася капелан О. М. Герошнюк, який як стипендіат докинував студії на університеті Колумбії в Нью-Йорку.
● Населення Канади доходить до 14 мільйонів. Таке вказує домініальне статистичне бюро в Оттаві з днем 1. червня 1949 р.

● Сидячи біля передкачуть — Армагеддон, тобто останню війну між ляхом а добром перед кінем світу. Коли розв'язалися в медіо з своєї конвенції в Нью-Йорку, їх голова заявив, що не заповидає наступного з'їзду, бо в міжчасі приїде кінець світу.
● По п'ять а фунт-м'яса продає уряд ЗДА чужиним країнам через О. Д. але тільки, як хто купує цілий вагончик. Американські громадяни не можуть його купувати. М'ясо було задержане від американських фермерів, щоб підтримати ціну худоби.

„ФІЛОЛОГІЧНА ЧИСТКА“ В СО- ВЕТАХ

Москва, 8. серпня. — В слід за дискусією на мовні теми, в якій взяв участь теж Сталін, в Совєтах вже наступила „філологічна чистка“ осіб, що по-сміли думати інакше, як кон'юктуральними категоріями — Сталіна. Голова совєтської Академії Наук, Сергій Вавілов, повторив в „Правді“ обвинувачення, видвинуте Сталіном, що раніше усіх тих, які не погоджувалися з теорією Мара щодо „соціалістичного розвитку мови“, усунуто з їх постів, заступаючи їх прихильниками теорії Мара. Вавілов повідомляє, що тепер з черги „вичищено“ тих, що тоді прийшли на місце вичищених. Ясно, що вичищених раніше вже не могли привернути на їхні попередні пости, бо їх нема, отже підібрано нових людей, які доказали свою одностійність з думками Сталіна та які тепер з черги очікуватимуть нової чистки.

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ ОБСТРІЛЮВАЛИ БРИТІ- СЬКІЙ КОРАБЕЛЬ

Гонг Конг, 8. серпня. — Комуністична китайська прибережна артилерія на острові Лема, 10 миль від Гонг Конг, відкривала вчора вогонь на британський торговельний пароплав, що плів з Борнео до Гонг Конг. 3,000-тонний пароплав був пошкоджений двома прямими влученнями. Двох британських моряків були поранені.

ФРАНЦІЯ ПРОПОНУЄ 15 ДИВІЗІЙ ДЛЯ ОБОРОНИ ЄВРОПИ

Париж, 8. серпня. — Франція запропонувала виставити „при американській допомозі“ 15 дивізій, які свій вклад в спільну оборону Європи а рамках Північно-Атлантичного Пакту. Свою пропозицію французький уряд висловив в проголошеному тут сьогоднію окремою меморіалі, що минулої суботи був переданий американському амбасадорові Дейвідові К. Е. Врусоні, як офіційна французька відповідь на відповідний запит уряду Злучених Держав. В меморіалі стверджується, що Франція протягом найближчих трьох років думає видати на оборонну підготовку два тріліони франків (поверх 5,800,000,000 доларів), хоча в меморіалі не встановлюється яку частину з того Франція зможе видати сама, а яку мали б поставити до розпорядження Злучені Держави та інші партнери пакту. До найважливіших потреб своєї оборони: 1. Два тріліони франків на переведення своєї зброєвої програми; 2. Безпосереднє збільшення британських і американських військ на європейському континенті, що теж збільшить б довіря європейських народів в можливість оборони; 3. Вся оборонна підготовка, не тільки під військовим, але й господарським та соціальним оглядом повинна вважатися колективною справою договірних країн. Стверджується, що без війни в Кореї французький уряд навряд чи був би видвинув справу оборони в такий широкій площині.

ЗАХОДИ ПРОТИ ПІДРИВНОЇ ТАКТИКИ СОВЕТІВ В РАДІ БЕЗПЕКИ

Лейк Соксес, 8. серпня. — Більшість членів Ради Безпеки обмірковують тепер заходи проти підривної тактики Совєтів в Раді Безпеки, виявленої головно намаганням не допустити, або хоча б обмежити, аби довший відтягати прийняття на порядку нарад американську резолюцію в справі засуду комуністичного агресора. — Совєтський представник, резолюцію якого про „мирне політаження проблеми Кореї“ відкинуто, намагається тепер ставити сораз нові пропозиції і вносити сораз то нові доповнення для відкладання дискусії над суттю справи. На вчорашнім засіданні совєтський представник запропонував, — щоб в додатку до заклику про припинення воєнних дій та відклику комуністичних військ за лінію 38-го рівнобінника, запросити це комуністичного представників до участі в нарадах Ради Безпеки в цій справі. Америка рішучо протривить

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТИНАСТУП НА ПІВДЕННО-КОРЕЙСЬКОМУ ФРОНТІ здох, згідно з останнім повідомленням, оскільки 5 миль терену на цілому 15-мильовому секторі. Американські війська продовжують свій похід на Чинджу (1), від якого вони ще віддалені на 7 миль. В районі Чиргун (2) ворог пробує відтягнути свій південний фронт атаками на американські позиції. Вей дотеперішні атаки були відбиті з великими втратами для ворога. На центральному фронті на півночі ворог в силі 1,000 до 1,500 воїнів переправився через ріку Нактонг, що становить тепер головну оборонну лінію американців.

МЕНЗІС ПРОТИ ПОСЕРЕД- НИЦТВА В СПРАВІ КОРЕЇ

Лейк Соксес, 8. серпня. — Австралійський прем'єр Роберт Мензіс, що є тепер на відвідинах в Злучених Державах, заявив вчора кореспондентам Об'єднаних Націй, що він є проти посередництва для закінчення корейської війни в теперішній стадії. „Я ніколи не вірю в посередництво на мущіці пістолі“ — твердив австралійський державний муж. Мензіс в дальшому гостро критикував зв'язані з Кореєю совєтські пропагандистські виступи, — називаючи їх „нечуваним фальшом“.

БРИТАНІЯ ЗАПОВІДАЄ РОЗБУДОВУ СВОЄЇ АРМІЇ

Лондон, 8. серпня. — Представники однаково, як урядові лейбурістські, так і опозиційної консервативної партії видвигали вчора в парламенті необхідність дальшої розбудови британської армії, що відповідала б теперішній загрози та потребам оборони. Представники обох партій погоджувалися теж, що першою необхідністю для виконання цього завдання є насамперед признати більшу платню та створити країні умовини для членів збройних сил. В американських коментарях стверджується, що Британія під цим оглядом була визначеною загальним турбот західних альянтів щодо збільшення своїх армій в обличчя зосереджених напроти них масових совєтських дивізій, готових вирушити в похід на Європу на перший наказ.

ІСПАНІЯ ЗНОВУ НА ПО- РЯДКУ НАРАД О. Н.

Лейк Соксес, 8. серпня. — Представник Домініканської республіки вніс вчора до секретаріату Об'єднаних Націй резолюцію, щоб на порядку нарад найближньої сесії Генеральної Асамблеї, яка має початися 19-го вересня, була поставлена провірка попереднього рішення Асамблеї щодо відкликання з Іспанії головних дипломатичних представників. Резолюцію до мініканського представника підтримує більшість південно-американських країн. Становище інших ще не відоме.

ТРЕБА ТРИ РОКИ НА ПОВНУ ОБОРОНУ ЄВРОПИ

Нью-Йорк. — У черговій статті про нестачі оборони, щоценник Геральд Тріббон обговорює потреби оборони Європи і приходить до висновку, що в теперішній стадії та оборона є невідступною і треба буде мінімально три роки, щоб забезпечити похід Москви на західну Європу. Американські військові знавці думають, що на це вистачить від 10 до 120 днів, однак автори критичних статей, а саме Роберт С. Вирд і Отген Р. Рід твердять, що це помилковий погляд. Вони навіть приходить до такого заключення, що як-

що Росія має атомову бомбу, то американський наїзд на Європу може бути неможливим. То правда, що Росія мала б 6 тріліонів „стравних 250,000,000 європеїв з вищою культурою“, однак вона заводила б 6 великими й придатними промисловими установами, щоб підтримати свої велетенські наміри. Втрата європейських цінностей зменшила б її до спільноти, яка може існувати тільки на островах. Це привертання, чому військові планувачі думають, що наша перша оборона є в Німеччині.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТИ- НАСТУП НА КОРЕЇ ЗДОБУВАЄ ТЕРЕН

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ЗЕЛІЖАЮТЬСЯ ДО ЧИНДЖУ. ВЕЛИКІ ВТРАТИ ВОРОГА

Токіо, 8. серпня. — Американський протинаступ на південно-корейському фронті, найбільший своїми розмірами від часу війни в Кореї, сьогодні почав повільно знову розвиватися, після вчорашнього хвильового припинення під сильним вогнем ворожої артилерії. Ініціатива знову в американських руках. Протинаступ почався на південному фронті довжиною 15 миль, між заливом Чінчей і рікою Нам. Сьогодні вранці американські війська вбилися клинами у ворожий ліній в глибину около 5 миль і віддалені це около сім миль від міста Чинджу, в якому червоні концентрували свої головні сили до генерального наступу на Пусан, головний порт американського постачання. В тій хвилині американські війська трьома головними шляхами продовжують в бокх посуватися даліше в напрямку Чинджу, бичими видатними розбиваючи ворожі фланги. Інші з'єднання американської піхоти і морської піхоти, під сильним прикриттям танків типу Джералд Шерман, посуваються в напрямку на місто Косонг на побережжі та Сачон, приблизно в половині дороги між Косонг на північ і Чинджу на півночі, „звиваючи“ ворожий ліній фланг. „Ворог ставить розв'язливий опір, використовуючи до укриття кожний горбок і долину, іспокон з ризиковими полями. Американці почали використовувати танки-козачки. Протинаступ супроводжується безупинні атаки американської авіації, що розторошує ворожу оборонні гнізда, завдаючи ворогові величезні втрати. Стверджується, що американський протинаступ скерований проти найслабшого місця ворога, що власне в Чинджу був сконцентрував велику силу зі своїх п'ятих дивізій, в підготовці до наступу на Пусан. Докищо невідомо, чи американський наступ має вже тепер будь-яке дальнє призначення, як головне розбити ворожі плани наступу на Пусан. Рівночасно з американським протинаступом (Докінчення на стор. 4-18)

10,000 АМЕРИКАНЦІВ ПРОТИ ТРЕХ ВОРОЖИХ ДИВІЗІЙ

На фронті в Кореї, 8. серпня. У фронтних повідомленнях стверджується, що в протинаступі на Чинджу бере участь 10,000 американських воїнів, яким протиставлять три ворожі дивізії. Перший американський наступ ворог потрапив попередити, здобувачи важливу стратегічну височину та сильним і влучним артилерійським вогнем заставляючи американців припинити похід. Проте, як тільки положення вияснилося, американські війська знову одержали наказ вперед і пішли, здобувачи від ворога стратегічну височину і відкидаючи його даліше на захід. В цій хвилині ще важко передбачити можливість дальшого розвитку на цій важливій ділянці фронту, але в загальному передбачується неозначені ближче „зміни“.

ВИПРАВДЮЮТЬСЯ ПІВДЕН- НО-КОРЕЙСЬКІ ОБОРОНЦІ

На фронті в Кореї, 8. серпня. З американських і союзницьких заяв з признанням стверджується, що південно-корейські війська, які в свій час около 45 до 50 тисяч воїнів вдерують північно-східний фронт довжиною около 75 миль, з кожним днем більше виправдуються та несуть велику частину тягару оборони своєї країни. Їхня мораль сильно піднеслася з наладнанням постачання зброї, включно з важкою. Інтересно, що вони не признають „стратегічного відступу“ і готові битися до останнього на своїм місці, без огляду на те, що діється докола них та на інших фронтах. Якщо відступу, то тільки на виразне дозвілення американського командування.

ГАРИМАН ВІДВІДАВ КОРЕЙСЬКИЙ ФРОНТ

На фронті в Кореї, 8. серпня. Аверел Гариман, колишній американський амбасадор в Москві і Лондоні, а тепер спеціальний дорадник президента Трумана, що відбув наради з ген. Мек Артуром в його головній квартирі в Токіо, відвідав вчора американський фронт здовж ріки Нактонг. Свою поїздку на фронт Гариман відбув в товаристві генерала Волкера, команданта Восьмої Армії в Кореї, та десятка інших командуючих генералів. При цій нагоді він відбув теж наради з південно-корейським президентом Сингменом Рі та з місцевим американським амбасадором Муксіом. Гариман відмовився від коментарів на тему своїх фронтних спостережень. З ген. Мек Артуром він обговорював загальні проблеми американської далеко-східної політики, про що він з черги поінформув президент.

НІМЦІ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ РАДІ

Страсбург, 8. серпня. — Європейська Рада, найдальше зааневоєвана організація в зматанні до федерації європейських народів, прийняла вчора офіційно 18 членів західно-німецького парламенту, які на вступі заявили — під ентузіастичні оплески великої частини зібраних, — що вони репрезентують весь німецький нарід. Участь німців в Європейській Раді є першим після війни прийняттям і виступом німців в міжнародній дипломатії, а німецька мова знову пролунала рівноправно з тої самої трибуни, з якої промовляється по англійськи чи по французьки.

Перший день наради Дорадої Асамблеї Європейської Ради, зложеної з парламентських представників 13 європейських країн, був призначений головню на вибір президента та погоджування адміністративних справ. Предсідником обрано знову великою більшістю голосів відомого бельгійського державного мужа, Поля Генрі Спаака. Перебираючи предсідництво, він знову привітав офіційно представників Німеччини, запрошуючи їх до співпраці над будівною „покаліченої Європи“.

В СВІТІ

● Представники ІРО та американської Комісії для Переміщення Осіб в Європі намагаються, щоб створити новим переселенням законном адміністраційні труднощі майже унеможливлені своєчасне використання того закону.
● Один ізраїльський і 7 арабів були вбиті в новій прикордонній сутичці між ізраїльською і йорданською сторожками.
● Комуністи закликають тепер своїх патріотичних, задержаних в радю, на пошту та інших комуністичних урядах в цілому світі, — щоб вони саботували проти-комуністичні наміри.
● У відомому з важких боїв під час останньої війни Монте Касіно в Італії знайдено урну з кістками св. Бенедикта, основника монашого чину його назви.
● В Румунії засуджено на до-смертне ув'язнення трьох югославів, обвинувачених в „змові“ та „шпигунстві“ в користь Тіта з „на-мюни американців“.
● Мадярьський уряд „звільнив з обов'язків“ державного секретаря в міністерстві культури і шкільництва, Мандора Шава, не подаючи причин.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Ложна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В ОБЛИЧЧІ ТОТАЛЬНОЇ ЗАГРОЗИ

Колишній секретар війни, Роберт П. Петтерсон, переслав від імені дирекції Дому Волі президентів Труманові приготувану визначними державними мужами і громадськими діячами програму підготовки оборони країни перед „тотальною загрозою“ з боку агресивного більшовизму. В програмі передбачається шість головних пунктів: 1. здобуття швидкої перемоги в Кореї; 2. використання і підготовка всіх краєвих ресурсів до захисту „будь-якої суверенності перед силами російсько-го імперіалізму“; 3. заходи для перетворення Об'єднаних Націй в суверенне міжнародне тіло, вільне від „вета“ і авторитетне, нічим необмежене і практично спроможне в поладжуванні воєнних конфліктів; 4. розвиток і збільшення американських збройних сил та американського воєнного потенціалу до такого ступня, що відстрашило б більшовиків від дальших актів агресії, отже переставка і використання для озброєння щонайменше 20 до 25% цілої індустрії; 5. достосовання цілого життя країни, головню господарського, до існуючої „тотальної загрози“; 6. поставлення поза законом комуністичної п'ятої колонії, як одної з важливих галузей „тотальної загрози“.

Рекомендації Дому Волі мають безсумнівну свої реальні причини, власне в цій „тотальній загрози“, наявній сьогодні для кожного громадянина. З другого боку, ці рекомендації ще далеко не вичерпують тих навіть найнеобхідніших заходів, що їх треба поробити для зустрічі „тотальної загрози“. Звернемо увагу тільки на один з найважливіших „забутих“ або з будьяких причин невикористовуваних аргументів, якому ми в останньому відасмо багато уваги на цьому місці. Масмо на думці власне „український аргумент“.

На іншому місці наводиться переконливий здогади, що більшовики, в підготовці до здійснення „тотальної загрози“, використовують навіть таку на перший погляд „абстрактну“ справу, як дискусію на тему мови. Ми маємо інформації, що Москва має на складі в Києві деяку кількість відомих колишніх українських націоналістичних діячів, як і кількох генералів з часів визвольних змагань, з яких мав би бути створений маріонетковий „націоналістичний“ український уряд, щоб ним заманити „відсередньо“ наставлений український наряд на фронт до боротьби за здійснення „тотальної загрози“, що, нею є для світу червоної московської імперії.

Що зробили і що роблять західні потуги взагалі, а Злучені Держави Америки зокрема, щоб цей аргумент не тільки вибити більшовикам з рук, але й використати його проти „тотальної загрози“? Як йдеться про Україну — майже нічого. Навпаки, робиться багато чого такого, що могло б до „тотальної загрози“ тільки скріпити. Згадати б тільки про сумнівну вартість виразу про-російську пропаганду „Голосу Америки“.

Інше діло, що недостачі під цим оглядом йдуть на рахунок американців не менше, як на рахунок самих же українців. Справа перемоги над більшовизмом та відвернення раз назавжди більшовицької „тотальної загрози“ с в пропорційній мірі відповідальністю всіх народів. Українці на батьківщині роблять під цим оглядом більше ніж „своє“, бо ведуть найбільш героїчну боротьбу проти тої загрози, до боротьби проти якої інші ще тільки приготуються. Але чи робить „своє“ теж українська політична еміграція? Чи вона своєю поведінкою, своєю згуртованістю та взагалі своєю політикою дала американцям і їх союзникам досить переконливі докази, що їм повинно залежати на здобутті української приязні, на використанні цього „українського аргументу“?

Відповідь на це питання краще залишити одвертою, пригадуючи тільки, що всі ми разом і кожний зокрема поповняють злочин проти себе самого, проти свого народу і проти людства, як не включитись в тотальне зусилля для перемоги над тою тотальною загрозою.

Повіяло іншим духом

Америка протверджується. Яків Малік, як президент Рад Безпеки Об'єднаних Націй використав своє становище на те, щоб виказати урядове наставлення Росії до Америки і заявив, що то Злучені Держави є агресором в Кореї. Він домагається, щоб „запросити“ комуністичну Корею на засідання О. Н. і з нею вести переговори для встановлення миру.

Обурення, викликане небувалим перекручуванням правди на міжнародних форумах, почало проявлятися не тільки в цьому форумі, але й в інших прилюдних думках, в першу чергу в Злучених Державих Америки. У недільних радіо-аудіо можна було почути голос Габрієла Гітора, звісного радіо-промовця з часів другої світової війни, який супроти Росії займав тепер становище, яке він займав тоді супроти Гітлера: „Ви не можете мати до діла з Кремлем“. (You cannot do business with Kremlin). Гітор одверто каже, що корейська війна це є війна Советів проти світу, а в першу чергу проти Америки, отже Америка мусить відповісти на це заарегувати. Він надіється, що це станеться незабаром в Об'єднаних Націях.

Воєнний критик з другої світової війни, майор Філіп Еліот почав по радіо обговорювати подробиці стратегії армії О. Н. в Кореї, а радійний коментатор Реймонд Свінг започаткував новий постійний виступ в радіо кожного дня. Крім того заповідає радіо-програми, газетні колоністи, провідники релігійних організацій і різного роду проповідники не щадять слів на наставлення пониження рівня політичної моралі у міжнародних зносинах.

Провідники Америки, відповідальні за оборону, побачили, що вони поробили великі помилки в неадекватному тлумаченні, що з демобілізували збройні сили до мінімуму. Крім того, знавці воєнного діла пізнають свою помилку в тому, що покладали всю надію на повітряні сили, при допомозі яких можна скидати бомби на чужинні країни, на випадок агресії. Швидкий похід комуністичних військ у Кореї переконує, що сухопутна армія має більше своє значення, а без належної охорони воєнної фльоти не можна перевезти війська і воєнних матеріалів до нападеної країни.

Експансія Советської Росії до тієї міри, що вона може випихати до війни своїх сателітів, щоб довести до вичерпання західних потуг, залишає сама піде до війни, при неволе американських урядів ясно глядіти в очі небезпеці.

Теперішні чечности в осуджуванні помилок уряду у минулому уступили місце для гострої критики нездарности чи непередности осіб, відповідальних за один чи другий погляд або занедбання. Видивляється думка, що на відповідальні місця поставити людей, які колись заступали протилежний напрям і так не дають нагоди одиницям закривати свої минулі недостачі новими промахами. Важке положення на полі боїв виявляє потребу змін на те, щоб захистити вояків перед наслідками помилок в недавньому минулому. У Конгресі йде змагання, щоб ясно натаврувати недільство чи нездарність планувачів і так дати хоч частинне задоволення матерям та батькам, що жертва життя їхніх дітей не буде даремною.

У столиці приходить до переконання, що для оборони країни і на допомогу Об'єднаним Націям у втриманні міжнародної поліції проти комуністичних зазіг Злучених Держав.

Микола Чубатий.

СТАЛІН І МОВОЗНАВСТВО

Вже повний місяць московська „Правда“, орган советської комуністичної партії, отже орган, що є виразником офіційної більшовицької політики, видає повну сторінку великого формату для дискусії на тему мовознавства. В цій дискусії забирали вже голос, по волі чи по неволі, мало не всі визначні мовознавці советського царства. В цій справі вважав теж вказаним забрати голос і „сам“ Йосиф Висаріонович Сталін, „найбільший живучий вчений в світі“, як це по-рабськи висловився в другій частині советського світу, в червоному Берліні, президент Німецької Академії Наук.

В часах, коли Совети підпалюють світ і людство може знову опинитися в огні, дискусія там широким розмірів на тему мовознавства свідчить, що за мовознавством укрита якась інша, суто політична внутрішня справа Советів, яку конкретно треба поладити ще перед вибухом війни. І дійсно, в цій дискусії укрита наболіла справа поневолення Советами народів, яка ще й нині не існує для засліпленого єдності Росії офіційного політичного світу західної демократії, але яка вже стала пекучою справою для самого Кремля. Саме в таку гіршу пору зачалася в Советіх дискусія на тему мовознавства, зі Сталіном, як визначним дискусантом в цій справі.

жави самі мусять виставити армію з трьох мільйонів вояків, з велетенською силою танків та гармат нової системи; велику воєнну морську флоту, хоч таку, яку Америка мала в 1945 р., щоб її можна вислати на всі моря на захист волелюбних народів і країн; а повітряна сила повинна скласти найменше з 70 частин для стратегічного бомбардування країн агресорів.

Кошти боротьби за перемогу і мир ніколи не повинні бути завеликі. Історія вчить, що переможена нація засуджена на небезпеку загибелі. Трагедії старинної Греції й Риму, а трагедії Франції, Італії, Німеччини й Японії в останніх часах, вказують, що значить нехтування лекцій з історії. Америка найсильніша країна в світі незрівняна своєю демократичним ладом і добробутом, мусить напружувати всі свої сили, щоб ставити чоло небезпеці. Тому треба привітати свіжий та основний підхід рішучості, який слід від кількох днів у всіх ділянках прилюдного життя в цій країні.

Культура національна формою, соціально змістом.

Мовознавча дискусія в Москві розвела над тим, чи теперішня советська мовознавча теорія академіка М. П. Мара правильна чи вона помилкова. Академік Мар, що помер вже років 15 тому, твердить, що з повстанням соціалізму в Росії, а згодом в цілому світі, настане не тільки єдність соціалістичного устрою, але також єдність мови. Дотеперішні мови поодиноких народів, зв'язані зі старим соціальним порядком, отже зі старим класовим ладом, зникнуть. Поміж народами зникнуть класи і настане один соціалістичний лад, що принесе вирівнювання соціального положення. Це принесе зі собою таке вирівнювання мов того нового соціалістичного громадянства, що тоді на ділі настане одна мова.

Ця теорія Мара, який — до речі — сам не був пропагатором винародолення, скоро прийнялася в Советіх, зокрема по році 1930, коли зачалася нівелювання національних різниць серед мільйонів советського царства. До того часу домінуючою була теорія, творцем якої був ще Ленін, що комунізм не думає винародолювати народів Советської Росії, навпаки, планує ще й розвиток їх культури. Офіційною комуністичною наукою була засада, що культури народів Росії, як і культури народів, прилучених до Совет-

Чи справді „підземна“ Росія?

Мабуть у пошукуванні заміною на фронт, а потім діставши по-за плечі німецької армії і розвивали свою працю між населенням. Німецьке Гештапо розбило двічі провід НТСОюзу і виарештувало чільних членів організації. Тепер вже є інший провід, який продовжує підпольне діяння. Так твердить Романов. неопіформованому американському кореспондентові.

Новий провід каже, що має свої осередки в Ленінграді, Москві й інших великих Советських містах. Крім опору в самих Советіх, він студіює советські методи одурювання населення і закордонного світу, які кореспондент передає наче б то він довідався про щось нове. Він теж передає точки, на яких спирається сподіваний лад на території теперішньої Советської Росії, якщо Совети будуть розбиті.

У розбитій Советіх Романов свята вірить, кажучи, що населення Советів більше дозріло до революції тепер ніж було в 1917 р. за царів. Після усунення Советів має бути встановлене парламентне правління. Парламент мав би складатися з двох палат: Одна це була б палата делегатів, які представляють партії у після-советській Росії; друга це буде палата різних інтересів, як селян, та організацій професіоналістів, щоб можна було вишколити „спеціалістів“ в правлінні державою.

Вибори мали б відбуватися до чотирьох років. Буде теж дана спроможність дорогою плебісциту вирішити, чи Росія має бути республікою з президентом на чолі, чи монархією. Самий Романов не вірить у можливість монархії. Згадується теж про можливість вирішити дорогою плебісциту в Україні і інших теперішніх советських „республіках“, чи вони хочуть незалежності. Коли йдеться про фінансування діяльності НТСОюзу, то яка тисяча його членів займається збиранням пожертв від різних організацій на еміграції.

Оце є зміст кореспонденції, в якій нема критичних зауваг на цей „підземний“ рух. Про існування російської групи Солідаристів була кількома наворотами згадка в нашій пресі. Коли тепер передаємо зміст кореспонденції „Монітора“ то тільки на те, щоб звернути шераз увагу українських організацій, що російські патріотично-імперіалістичні кола не сплять. Українцям треба пильно слідкувати за такими діями, щоб не впасти в сіть нових інтриг і щоб бути готовим вижити такі плани на відбудову історичної Росії в таких місяцях, у яких буде вирішуватися доля Европийського Сходу.

(Докінчення на стор. 3-тій).

Довго ще відтак, після його смерті, голосило за ним замучене жіноцтво, бо й ніхто так справно не чинив комунізм, як невіджалоаний покійник. Довго ще відтак споминали його теплим словом усі шинки і трактирні з Колятичівського почавши, а на Городецькій рогачі закінчивши. Другину свою, Евдокію, що ревнувала його до всього богданівського жіноцтва, він надивовижу рідко коли побивав, а навіть на свій спосіб, щиро її любив та поважав. Завжди, бувало, мовив, що Явдос — це єдиний, світлий промінь в його житті, яке сам-собой, вже по своїй природі, аж переконтіло від саги і диму.

Цей очайдушний чоловік впаав жертвою небезпечного звания жакотруса, злетівши одного разу стрімголов з даху триповерхньої кам'яниці, куди був видряпаня не так то надто тверезий.

(Дальше буде).

Відредаговано з журналу „Вісник“.

Відредаговано з журналу „Вісник“.

Відредаговано з журналу „Вісник“.

Відредаговано з журналу „Вісник“.

Відредаговано з журналу „Вісник“.

Відредаговано з журналу „Вісник“.

Відредаговано з журналу „Вісник“.

Іван Керницький.

БЕЗЖУРНІ ЛІТА

1) Я ще був тоді заледви учнем 6-тої нормалки і тільки-що приготувався до вступного іспиту в гімназію, як тато віддав мене на станцію до пані Евдокії Перепелиці.

Зроблено це нарочно із доволі передбачливим розрахунком: на станції в пані Евдокії квартирував уже з давен-давня студент права Максим Чміль, або йнакше та коротше — пан Макс. Оцього ж то пана Максима згодили тато за невелику плату для мене за „інструктора“; його обов'язком було приготувати мене до вступного іспиту, а передовсім присвоїти мені початкові відомості з латини.

Моя нова станція була трохи опадалік, за містом, на периферії; де невеличкі односторонні камінчики та парте-

решеньки до другої протягнуто шнурок, а на шнурку завжди як не сушилися, то провітрювались білизна.

Наша господиня, пані Евдокія, або як її ще звали по покійному чоловікові — пані Павловою, була людиною чинну, запобіглива, непосидюча і клопітлива. — гей мурашка, хоча звичайно, на зовні між панєю Евдокією та крихіткою мурашкою не кидалась авічі завелика подібність. Та, що й казати, господиня наша визначалась солідною тілобудовою! Ростом, щоправда, не вигналась висока, як гірська ялиця, стану теж не була стрункотопиного, зате ж у ширині розрослась, небагато, просто таки в немімовірний спосіб! Лиця пані Евдокії процвітали, як букети ліпнених півоцій та й ще до того виблискували, неначе срібні павуки в нашій парохіяльній церкві. Багато чару й особливої принади придавали пані Евдокії рідені моторні вушки, що засіялись їй під носом, а також чарівне намисто на ній, з яких один на одному підбе-

рідків, що р'ясніли від малих та-бородавок; як колач від родників. Фризуру носила пані Евдокія не так, щоб за новими парижськими фасонами, як рідше на зразок деяких країн, — як от позузі дині, чи пізні яблука, словом — увесь повний сезон, день у день, чим в погоду, в не погоду, в холод, чи в спеку, пані Евдокія стояла мужньо на своїм посту, під дерев'яним страганом, немов богиня Деметра, обложена звідусіль обилам земних плодів, кожнорасно тримаючи дебелу руку на живчику базарної клеті. Базар — це була її глибока пристрасть, її життя, її стихія! Тут бо доводилось працювати не лише руками та головою, але й такою горляною та язиком, ну, а вже таланту ретельно орудувати цими органами Всевишнього, у своїй щедристі, пані Евдокії аж ніяк не поскупила! Нашу господиню була людиною вельми богобоязна; вона, чи то в неділю чи в свято ні за що в світі не опустила б Служби Божої та Вечірні! Ходила рівно на всі мавей Бого-служення та молебні до св.

Господиня наша, пані Евдокія, була справді людиною чинною: вона кермувала у Львові чималеньким підприємством, а саме будуючи з овочами і городовиною на Новому Світі. Цю будку підняла пані Евдокія у львівського магістрату, не так уже, щоб самостужити, а в дружньому суп'язі з кумою та сусідкою з сучасним Кунегундою Плішка.

Отому підприємству віддавала пані Евдокія всі свої си-

ли і увесь хист, всю свою душу. Від появи найранішої, молоденької редькиці та трибульки із „шпектів“, аж до пізноосінніх дарунків природи, — як от позузі дині, чи пізні яблука, словом — увесь повний сезон, день у день, чим в погоду, в не погоду, в холод, чи в спеку, пані Евдокія стояла мужньо на своїм посту, під дерев'яним страганом, немов богиня Деметра, обложена звідусіль обилам земних плодів, кожнорасно тримаючи дебелу руку на живчику базарної клеті. Базар — це була її глибока пристрасть, її життя, її стихія! Тут бо доводилось працювати не лише руками та головою, але й такою горляною та язиком, ну, а вже таланту ретельно орудувати цими органами Всевишнього, у своїй щедристі, пані Евдокії аж ніяк не поскупила! Нашу господиню була людиною вельми богобоязна; вона, чи то в неділю чи в свято ні за що в світі не опустила б Служби Божої та Вечірні! Ходила рівно на всі мавей Бого-служення та молебні до св.

Св. Ісусового, брала теж не втомну участь у св. Місяцях та передвеликодніх Роколекціях. Частенько сповідалася та причащалася, щоб, бува, задовго не томити і не обтяжувати душі вантажем гріховним. А за таким ремеслом, як базарне, що й казати, нагоди до гріха чимало. Базар, очевидно, не сальон, тут не до біраеш слів у розговірній речі, не панькаєшся та не церемонишся, а то, буває, таки вольо напрокудиш кому там попало на-здвож і на-впоперек.

Дівчі в році, а то в день Стрітіння Господнього, і десь так, по св. Покрові, пані Евдокія носила на Службу Божу за спокій душі її покійного чоловіка, бл. п. Павла Перепелиці, що відумер її наглою і несподіваною смертю в самому розквіті творчих, музических сил, ще надовго до першої світової війни.

Павло Перепелиця вславився колись на всю Богданіаку як незрівняний жакотрус, а при тому неперевершений гуляка, весельчак і великий бабій.

Дівчі в році, а то в день Стрітіння Господнього, і десь так, по св. Покрові, пані Евдокія носила на Службу Божу за спокій душі її покійного чоловіка, бл. п. Павла Перепелиці, що відумер її наглою і несподіваною смертю в самому розквіті творчих, музических сил, ще надовго до першої світової війни.

Павло Перепелиця вславився колись на всю Богданіаку як незрівняний жакотрус, а при тому неперевершений гуляка, весельчак і великий бабій.

Дівчі в році, а то в день Стрітіння Господнього, і десь так, по св. Покрові, пані Евдокія носила на Службу Божу за спокій душі її покійного чоловіка, бл. п. Павла Перепелиці, що відумер її наглою і несподіваною смертю в самому розквіті творчих, музических сил, ще надовго до першої світової війни.

Павло Перепелиця вславився колись на всю Богданіаку як незрівняний жакотрус, а при тому неперевершений гуляка, весельчак і великий бабій.

Дівчі в році, а то в день Стрітіння Господнього, і десь так, по св. Покрові, пані Евдокія носила на Службу Божу за спокій душі її покійного чоловіка, бл. п. Павла Перепелиці, що відумер її наглою і несподіваною смертю в самому розквіті творчих, музических сил, ще надовго до першої світової війни.

Павло Перепелиця вславився колись на всю Богданіаку як незрівняний жакотрус, а при тому неперевершений гуляка, весельчак і великий бабій.

Дівчі в році, а то в день Стрітіння Господнього, і десь так, по св. Покрові, пані Евдокія носила на Службу Божу за спокій душі її покійного чоловіка, бл. п. Павла Перепелиці, що відумер її наглою і несподіваною смертю в самому розквіті творчих, музических сил, ще надовго до першої світової війни.

Павло Перепелиця вславився колись на всю Богданіаку як незрівняний жакотрус, а при тому неперевершений гуляка, весельчак і великий бабій.

Дівчі в році, а то в день Стрітіння Господнього, і десь так, по св. Покрові, пані Евдокія носила на Службу Божу за спокій душі її покійного чоловіка, бл. п. Павла Перепелиці, що відумер її наглою і несподіваною смертю в самому розквіті творчих, музических сил, ще надовго до першої світової війни.

Павло Перепелиця вславився колись на всю Богданіаку як незрівняний жакотрус, а при тому неперевершений гуляка, весельчак і великий бабій.

Дівчі в році, а то в день Стрітіння Господнього, і десь так, по св. Покрові, пані Евдокія носила на Службу Божу за спокій душі її покійного чоловіка, бл. п. Павла Перепелиці, що відумер її наглою і несподіваною смертю в самому розквіті творчих, музических сил, ще надовго до першої світової війни.

Павло Перепелиця вславився колись на всю Богданіаку як незрівняний жакотрус, а при тому неперевершений гуляка, весельчак і великий бабій.

Допомогова акція ЗУАДК-ми- ту для українських залишен- ців в Німеччині

Треба ствердити, що українці, це дуже невеличкий ви-
ніток, але бажали б залиши-
тися в Німеччині. Причини
цього різні, але з них виста-
чають назвати дві головні: 1. не-
бажання перебувати довгий
час в країні, де ставляться на
загал неприхильно до чужин-
ців — мимо того, що ті чужин-
ці здебільшого з вини самих
німців опинилися в Німеччині; 2.
непевність міжнародної полі-
тичної ситуації, що створює
в уяві ДП загрозу дістатися в
руки більшовицьким на випадок
раптового вибуху в о. н. його
конфлікту в Європі. Тому за-
данням ЗУАДК-у є приклада-
ти всіх зусиль, щоб найбільша
кількість українців могла бы-
ти викинути за межі Німеччини —
за океан або принаймні далі
на захід.

Однак треба рахуватися з
тим фактом, що деяка части-
на ДП, якщо не стануть якісь
спеціальні, зміни в сучасному
положенні, залишаться такі
на старо на території Німеччини
й Австрії. Доля українських
залишених, серед яких є бага-
то хворих, інвалідів, старших
віком людей, тощо, — не може
не викликати співчуття загалу
української суспільства. Тому
зрозумілим є, що ЗУАДК-у
як допомогова організація а-
мериканських українців, ме-
тою якої є всебічна допомога
українським скитальцям в Єв-
ропі, — уже від кількох міся-
ців розробляє для цієї опії над
залишеними.

Від 30 червня ц. р. всі ці о-
собисті, що до цього часу не мо-
гли виказати реальних мож-
ливостей виїхати з Німеччини,
були склупчені в спеціальні
табори. ІРО передало їх, як
осіб, що надалі залишаються
під протекцією Об'єднаних
Націй, під юрисдикцію Високої
Комісії Аліантів для Німеч-
чини, яка в свою чергу, на під-
ставі спеціального домовле-
ння з німцями урядом, вклю-
чила їх до залишених у німецьке
господарство життя під опікою
німецької адміністрації владі
за посередництвом техніч-
ного керівництва німецьких
комісарів для втілювачів.

Від цього часу ДП-залишен-
ці є включені у німецьку гос-
подарку, де вони мають корис-
татися з усіх прав, що прислуго-
вують німцям громадянам.
Однак вони й на далі перебу-
ватимуть під опікою Високої
Комісії Аліантів, а практично
ця опіка здійснюватиметься за
посередництвом міжнародних
волонтерських агенцій, акредитованих при Високій Комісії,
отже зокрема й за посередниц-
твом ЗУАДК-у.

На перший час, залишенці
склупчені в т. зв. „збірних цен-
трах“ для місцевого поселен-
ня, дістають там приміщення
і матеріальну допомогу від ні-
мецької соціальної опії. „Збірні центри“, в яких примі-
щені переважно самі українці,
знаходяться в таких місцевос-
тях: Миттенвалд (Егер-казер-
не), Розенгайм, Ландсгут, Ет-
лінген, Лайпгайм, Ульм (Зе-
дан-казерне). Окрім того пев-
на кількість українців приділе-
на разом з іншими національ-
ностями до мішаних таборів,
як нап.: Лютпольд-казерне в
Мюнхені, табори в Людвігс-
бургу, Штутгарті і Авсбурзі.

Пізніше, приміщені в „збір-
них центрах“ залишенці буд-
дуть поступово одержувати
працю та переходити на приватні
мешкання. Однак, з ува-
ги на пануюче в Німеччині
безробіття та брак мешкань,
можна передбачити, що пере-
бування залишених у збірних
центрах потриває довгий час.
Багато є також серед них осіб
непрацездатних (слабкі здоров-

ям, старші віком, інтелекту-
альні, тощо, себто т. зв. неін-
ституційний Гард Кор), яких
взагалі трудно буде дістати я-
кийсь заробіток і які змушені
будуть жити лише на допомо-
гу соціальної опії.

Треба ствердити, що зали-
шенці саме в цей перший пере-
ходний час, перебувають в до-
сить тяжкому становищі — як
під оглядом моральним, так і
матеріальним. Перехід до ін-
ших таборів з його транспор-
тування і мешканням недовго-
часним, припинення матері-
альної підтримки з боку ІРО,
нові умови життя під німець-
кою адміністрацією, втрата на-
дій на переселення, — все це
апровадило залишених у стан
певної моральної депресії.

До цього треба б додати, що
матеріальна допомога німець-
кої соціальної опії є далеко
недостатньою, щоб уможливити
залишеним більш-менш
нормальний прожиток.

В цих умовах стає ясною
важливість і необхідність до-
помогової акції ЗУАДК-у для
залишених.

Засадично ЗУАДК-у допома-
гає усім залишеним, бо всі
вони потребують тої чи іншої
допомоги — бодай нап. у ді-
лянці правно-соціального по-
рад. Однак з метою кращої о-
рієнтації в потребах залишен-
ців, ЗУАДК-у переїхав при помо-
ці спеціальних анкет реєстра-
цію т. зв. інституційного Гард Кор'у,
себто осіб, які не можуть о-
бійтися без постійної матері-
альної допомоги — в більшості
чи менших розмірах. В резуль-
таті реєстраційної акції ЗУАДК-у
зарєстрував серед зали-
шених в американській зоні
Німеччини 1,501 родину, або
3,322 особи Гард Кор'у. Сюди
входять особи як інституцій-
ного, так і інституційного Гард
Кор'у, однак ці останні чекують
спроби на приміщення в
інституції. Серед них є, між
іншим такі категорії:

- 1. Санаторійні інваліди, де пе-
ребувають здебільшого тяжко
хворі українці. Так нап. у
трьох шпиталях для суїцид-
них в американській зоні Ні-
меччини (Гамбург, Амберг і
Гайльсберн) перебувало на по-
чатку липня 1950 р. 324 укра-
їнці.
- 2. Переселенці таборів, в я-
ких склупчені ті особи, що ма-
ють приміщення їх в старе-
жках притулках або інших за-
кладах користаються далі з опі-
ки ІРО. Це, головним чином,
особи з цієї другої категорії по-
требують додаткової матері-
альної допомоги, хоч часом і ті,
що мають емігрувати, знахо-
дяться у тяжкому стані (нап.
переходово хворі, багатодітні
родини, затримані під час про-
цесування, тощо).
- 3. Приватно проживаючі укра-
їнці. Ці т. зв. „приватники“,
що часом перебувають у дуже
тяжких життєвих умовах, ма-
ють зголошуватися за допо-
могою до допомогових комісій
ЗУАДК-у в тих оередках, що
знаходяться найближче від
місця їх заміщення. Для
„приватників“, що мешкають у
Мюнхені та його околицях,
Головна Квартира ЗУАДК-у
роздає допомогу в своєму
приміщенні два рази на тиждень.
- 4. Віменські табори, де пе-
ребувають ті українці, що не
мали або втратили статус ДП,
а тому не користалися опікою
ІРО.

Залишено видання хар-
чових допомог у вигляді за-
значених кількостей раз на мі-
сяць. Однак треба мати на ува-
зі, що харчі, які тепер знахо-
дяться в розпорядженні Євро-
пейського Представництва ЗУАДК-у,
вистачить не на дов-
ше, як до кінця біжучого ро-
ку. Після цього, оскільки не
найдуть нові харчі з Амери-
ки, акція: що треба буде при-
пинити.

Проте саме під цю пору до-
помогова акція ЗУАДК-у є ду-
же корисною. Вона не тільки
дає чималу підтримку тим за-
лишеним, що найбільше її по-
требують, але й підсилює їх
морально на дує. Во ця акція
дає залишеним яскравий до-
каз того, що про них не забу-
то, що є хтось, хто дбає про їх
долю і намагається її поліпши-
ти. Тому українське громадсь-
тво Америки повинно при-
хилити всіх старців, щоб ш-
лихтні акції допомоги україн-
ським залишеним у Німеччи-
ні й Австрії не припинялася.

Михайло Радик
Директор ЗУАДК-у на Європу

СТАЛІН І МОВОВИЗНАВСТВО

Для наближення їх до західно-
го соціалізму.

На цей час першого десяти-
річчя панування більшовиків
припадає також в Україні пе-
ріод українізації (1922-1929),
що мимоволяно трудючись за-
значився як час світлого роз-
витку української культури
під Советами. Всеукраїнська
Академія Наук у Києві розви-
нула тоді таку інтензивну на-
укову та видавничу діяльність,
що могла рівнятися своєю на-
уковою діяльністю з академі-
єю старих культурних народів
заходу. Здавалося тоді, що
більшовики доводяться, коли
Україна зречеться політичного
самостійництва та коли
соціалістичний зміст на-
повнить цю національну фор-
му українську культуру.

Російський націоналізм.

Та вже скоро, ще навіть за
життя Леніна, виставляв се-
ред російських комуністів
свої старі імперіалістичні ро-
ги російський націоналізм, що
не бажав собі й культурного
розчленування Росії. Його ще
в першій десятиці більшовиць-
кого володіння офіційно ні-
би поборювали, однак через
впливових комуністів він за-
значувався на кожному місці.
Цей російський націоналізм,
інтерпретований та дикий, був теж
причиною перших конфліктів
поміж українськими та росі-
йськими комуністами. Російсь-
ких комуністів зокрема боліла
українізація зросійщеного до
того часу робітництва Укра-
їни, передовсім в Донбасі.

По році 1930 російський ко-
муністичний націоналізм пе-
реїшов до наступу. Він хотів
все ж таки мати якийсь нім-
то наукове комуністичне обгрун-
тування свого русифікаційно-
го наступу і найшов його в
мововизначній теорії академіка
Мара, що, мовляв, зі соціалі-
змом мусить прийти природ-
ним шляхом до створення нової
соціалістичної мови, а ста-

В справі української передачі в Бі Бі Сі

Однією з поважніших справ
неукраїнського значення, яка
привертає чималу увагу емі-
граційної суспільності, є спра-
ва українських авдіцій в бри-
танському радіо (Бі-Бі-Сі). До-
цінюючи вагу цієї справи, СУВ
від кількох років робить по-
стійні заходи, щоб ці авдіції
врешті стали дійсністю. Тільки
в самому 1949 р. СУВ про-
вів дві поважні акції на вистав-
лення авдіцій у к. н. української
мовою. В першій акції, за спо-
нукою СУВ, українці з В.
Британії склали п'ятьма до ди-
рекції Бі-Бі-Сі — за посеред-
ництвом СУВ, або й безпо-
середньо. Другу акцію повед-
ли самі британці, включно до
послів парламенту.

Випровод цього року СУВ
вислав до управи Бі-Бі-Сі три
меморіали в справі українсь-
ких радіомовлень, підтримую-
чи їх всіма аргументами, які
можна було в цій справі на-
вести. Поза те висл меморіал
до кількох міністерств з про-
ханям підтримати наші за-
ходи в справі українських авді-
цій. Вже в цьому році делега-
ція СУВ у кількаразово ро-
били інтервенції в управі Бі-Бі-
Сі.

Через цілий час СУВ стояв
в контакті з Комітетом українців
Канади, Українським Конгре-
сом Комітетом і Панамері-
канською Українською Конфе-
ренцією. Всі ці українські у-
станови за океаном були поін-
формовані про заходи СУВ, а
КУК і від себе вислав мемо-
ріал.

Ініціатива заходів на вистав-
лення українських авдіцій в
Бі-Бі-Сі перебуває в руках СУВ.
СУВ поінформований про всі
аргументи, які дирекція
Бі-Бі-Сі має проти авдіцій у-
країнською мовою, і ці аргумен-
ти — починаючи з їх аргументів
технічного порядку, які не
є рішальними — СУВ у своїх
меморіалах визнає недоволь-
ними. Та проте всі заходи з
українського боку не уникли
успіху.

З ходу акції провід СУВ у
прийом до висновку, що
справу українських авдіцій
можна поладати лише шля-
хом переговорів, сказати б, ка-
бінетним порядком; і так і
СУВ намагається поладати.
Сьогодні, як що й говориться
про авдіції на сторінках су-
бієвської газети, то це тільки
тому, що до цього спонукує
певні обставини.

Від деякого часу — у відгук
на анонімні заклики — наші
люди з В. Британії і з-поза

го зі соціалізмом. Мова кож-
ного народу все добра, чи за
старого ладу, чи за соці-
алізмом.

За Сталіном, всі вчені марі-
ві стали хором віднекуватися
той ересі та осуджувати свого
шкідливого покірного вчите-
ля. Річ природна, що це зви-
чайна наукова маскарада, не-
гідна світу вчених; вона свід-
чить тільки, що ніякі свободні
наукові досліді в Сове-тах не-
можливі.

Все ж таки, де є причина
того генерального відступу?
Чи осудження теорії Мара о-
значає дійсно відступ русифі-
кації? На довшу мету він не
означає, натомість може озна-
чати, що в обличчя нової вій-
ни комуністична партія, відпо-
відальна за советську політи-
ку, прийшла до переконання,
що треба чимсь проборкати
народи поневолені Советами,
притягнути їх внутрішню на-
свій бік, треба їх заставити
боротися за Совети.

Замітне, що Політбюро на
Кремлі прийшло до переко-
нання, що першою уступкою,
яку в обличчя нової війни тре-
ба зробити, це відпущення
на фронті національного пи-
тання советського царства.
Видно, що мимоволяно до-
теперішних репресій та мимово-
стосування терору, національ-
не питання в Сове-тах таки є най-
більше загрозливою справою,
тому хоч хвилює треба щось
зробити, щоб в критичні часи
не дразнити народів советсь-
кої тюрми. Не диво проте, що
навіть Сталін назвав прихиль-
ників одної соціалістичної мо-
ви „вредителями родінні“.

Дальше Кремль мусить те-
пер рахуватися також з існу-

ВО УНРАДИ — В КОРИСТЬ ІНВАЛІДІВ

Попитовий відділ фінансово-
го ресорту ВО УНРАди випус-
тив серію (4) поштових марок
з призначенням 50% доходу з
їх розпродажу на допомогу Со-
юзові Українських Вояки-
Інвалідів на Еміграції.

Головна Управа Союзу У-
країнських Вояки-Інвалідів
вітає цю ініціативу. Це перший
роду почин українського
політичного світу тут на Емі-
грації. Зайня підтримувати йо-
го велике моральне і політич-
не значення: УНРАда маніфе-
стує чим чинком своє ставле-
ння до української збройної бо-
ротьби та мобілізує всі почу-
вання української еміграції бі-
ля нашої збройної традиції,
звертаючи увагу, що шлях до
воли веде через жертви!

Закликаємо Українське Гро-
мадянство на Еміграції піддер-
жати цю акцію ВО УНРАди не
тільки тому, що ця акція має
принести допомогу українсь-
ким воякам інвалідам, але та-
кож з тої причини, щоб споду-
ляти нашу збройну традицію,
звертаючи увагу, що шлях до
воли веде через жертви!

Жертви, які склали наша
Нація в збройній боротьбі з П
ворагами, не можуть бути від-
страпуваними чинником. Мані-
фестуючи жертвенністю своє
ставлення до українських во-
яки-інвалідів, свідимо свою
вдячність і солідарність і де-
алами, яких подвижниками і
живими свідками вони явля-
ються! Кожний державно до-
зрілий народ дбає за своїх во-
яки-інвалідів. Українська
Нація в поході, мусить тим
більше дбати про них, бо цього
вимагає обов'язок збереження
своїх босадності та мораль-
ного права під традиційним
кличем „Вот і Україна“ кли-
ти молодь на остаточну бороть-
бу за Україну. Ми віримо, що
кожний чесний і свідомий у-
країнець засвідчить ці правди
після своєї спроможності ді-
ло!

Хай живе солідарність укра-
їнського народу і еміграції!

Хай ростуть нові лицарі за
волю України і її воскресіння!

Головна Управа СУВ:
Голова: Пор. Марчук Іван;
Місоголова і Фін-Господар-
чий Референт: Сот. Попович
Львів О.

Секретар: Сот. Мартинюк М.

СМІХ У КІНОТЕАТРАХ

Брюсець (П. Б.) Часопис
„Нос Цайтунг“ в західній зоні
Берліна подає таку новину.

В Віттенбергу, в советській
зоні Німеччини, т. зв. народня
поліція мусила вийти на залю
одного місцевого кінотеатру,
де публіку напад нестримний
сміх на голосну завагу одно-
го з відвідувачів.

Це сталося так. Вистава
ційно починалася. Як звичай-
но з початку йшов денний ак-
туальностей і в цьому деннику
м. ін. представлено, як прези-
дент Східно-Німецької Наро-
дної Республіки Вільгельм Пік
обімає сердцем якогось со-
ветського офіцера. В цьому
моменті почулося голос із залі:
„Вільгельм, вважай на своєю-
го годошнік!“

На цей оклик піднявся на
залі сміх, який скоро пере-
нівся в нестримний, довго-
ралий регіт. Директор кіно з
початку розгубився а відді-
ликивали поліцію, яка дарем-
но на протязі півтора години
шукала „винувачця“.

МІКОЛА ПАЛІН
НАДІЙНІ ДНІ
ПОВІСТІ З ЖИТТЯ
Літературна Бібліотека
„Рідного Слова“
Під Редакцією
ТЕОДОРА КУРПІТІ
Ціна 30 Цейтінг.
„СВОБОДА“
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.

ATTENTION! CLEVELAND and VICINITY!
ST. BASIL SOCIETY, BRANCH 364 U.N.A.
is having its
Annual PICNIC — Sunday, August 13, 1950
at BAYUN'S FARM — NORTH MILES
and BRAINARD ROAD
THERE WILL BE PRIZES AND FUN FOR ALL.
FREE ADMISSION
In case of rain the PICNIC will be held at the
UKRAINIAN HOME OF THE EAST SIDE
3161 East 93rd Street, off Kinsman.
Because of this Picnic there will not be a meeting, as
scheduled. Members can pay their dues anytime during the
week to the Branch Secretary or Treasurer.

УВАГА! — НЮАРН І ОКОЛИЦЯ!
СПІШКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
ОСЕРЕДКОМ НЮАРК.
— влаштовує —
В СУБОТУ, 12. СЕРПНЯ 1950 Р.
в год. 8-ий вечір
В СІЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ
180' Вільям Стріт, Нюарк, Н. Дж.
ВЕЛИКУ ЗУСТРІЧ МОЛОДІ
ЗАБАВА ПОЛУЧЕНА З ТАЦІЯМИ.
Гратиме найкраща українська оркестра.
Веселі гри, забави та різні несподіванки. Буфет у
власному заряді. Прийдіть і беріть другий зі собою.
Управа СУМУ

